

Назва дисципліни, обсяг у кредитах ЄКТС	Взаємозаміна, стандартизація та технічні вимірювання, 5,0 кредитів
Загальна інформація про викладача	Посмітюха Олександр Петрович, без ступеня, магістр, старший викладач, кафедра «Прикладна механіка та матеріалознавство», тел. (056) 373-12-18, E-mail: o.p.posmityukha@ust.edu.ua
Семестр, у якому можливе (планується) вивчення дисципліни	VI семестр для бакалаврів
Факультети/ННЦ, студентам яких пропонується	Транспортна Інженерія, студенти спеціальності, 133 Галузеве машинобудування, (ОПП - Підйомно-транспортні, будівельні, дорожні, меліоративні машини і обладнання)
Перелік компетентностей та результатів навчання, що забезпечує дисципліна	<p>- Метою дисципліни є досягнення компетентностей: здатність застосовувати професійні та особистісні якості для забезпечення конкурентоспроможності на українському та міжнародному ринку праці; проведення вимірювального процесу і оцінки його результатів на основі знань про методи метрології, стандартизації та сертифікації; застосовувати методи та засоби технічних вимірювань, технічні регламенти, стандарти та інші нормативні документи при технічній діагностиці, технічному обслуговуванні та ремонті дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту, їх систем та елементів.</p> <p>- Компетентності, якими буде володіти студент: ЗК2 -Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК11 - Здатність працювати в команді; ФК3 - Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; ФК10 - Здатність розробляти плани і проекти у сфері галузевого машинобудування за невизначених умов, спрямовані на досягнення мети з урахуванням наявних обмежень, розв'язувати складні задачі і практичні проблеми підвищення якості продукції та її контролювання.</p> <p>- Результати навчання: Дисципліна «Взаємозаміна, стандартизація та технічні вимірювання» повинна забезпечити такі результати: застосування знань і розумінь – ПРН9 - Обирати і застосовувати потрібне обладнання, інструменти та методи; ПРН12 - Застосовувати засоби технічного контролю для оцінювання параметрів об'єктів і процесів у галузевому машинобудуванні.</p>
Опис дисципліни	
Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни	ОК2 - Українська мова (за професійним спрямуванням); ОК5 - Вища математика; ОК10 - Нарисна геометрія та інженерна графіка
Основні теми дисципліни	<p>Лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступ. Основні поняття про метрологію. Основні поняття про стандартизацію. Основні поняття взаємозамінності.. 2. Єдина система допусків та посадок ЄСДП. Основні відхилення. Поля допусків. Засоби технічних вимірювань. 3. Посадки. Посадка перехідна. 4. Посадки. Посадка з натягом. Посадки підшипників кочення. 5. Посадки. Посадка із зазором. 6. Шорсткість поверхонь. Параметри. Позначення. Рекомендації до застосування. Засоби контролю шорсткості. 7. Допуск форми та розташування поверхонь. Відносна геометрична точність ВГТ.

	<p>8. Позначення на кресленні параметрів шорсткості та допусків форми розташування поверхонь.</p> <p>9. Відхилення та допуск на розташування поверхонь. Засоби технічних вимірювань ДФРП.</p> <p>10. Вимірювання. Похибки виготовлення і вимірювання та їхній аналіз.</p> <p>11. Метрологічні характеристики засобів вимірювання ЗВ</p> <p>12. Розмірні ланцюги. Класифікація. Використання.</p> <p>13. Розмірні ланцюги. Задачі та методи вирішування.</p> <p>14. Основні положення розрахунку розмірних ланцюгів.</p> <p>15. Основні норми взаємозамінності різьбових, шпонкових та шліцьових з'єднань.</p> <p>16. Взаємозамінність, стандартизація точності та засоби контролю зубчатих передач.</p> <p style="text-align: center;">Лабораторні заняття</p> <p>1. Визначення основної похибки засобів вимірювання №1.</p> <p>2. Визначення показників точності робочих засобів вимірювання під час їх атестації (№2).</p> <p>3. Статистичне опрацювання результатів вимірювання (№3).</p> <p>4. Визначення допусків і посадок та відхилень форми циліндричних деталей (№4).</p> <p>5. Визначення зовнішнього розміру на вертикальному оптичному мікрометрі (№5).</p> <p>6. Вимірювання колового кроку зубчатого колеса (№6).</p> <p>7. Визначення показників шорсткості на подвійному мікроскопі МІС 11 (№7).</p> <p>8. Розрахунок розмірного ланцюга (№8).</p> <p style="text-align: center;">Практичні заняття</p> <p>1. Ознайомлення з вимірювальними приладами, навички роботи з ними.</p> <p>2. Система допусків та посадок гладких з'єднань. Розрахунок параметрів посадок. Вирішення задач.</p> <p>3. Вибір посадок із зазором. Підшипники ковзання. Вирішення задач.</p> <p>4. Вибір посадок з натягом. Вирішення задач.</p> <p>5. Вибір перехідних посадок на імовірність отримання натягів та зазорів. Вирішення задач.</p> <p>6. Призначення та розшифрування ступеня точності зубчатих коліс. Параметри точності.</p> <p>7. Позначення на кресленнях роз'ємних з'єднань: шліцьового, шпонкового. Ступінь точності зубчатих коліс</p> <p>8. Розмірні ланцюги. Вирішення задач.</p>
Мова викладання	Українська
Список основної та додаткової літератури	<p style="text-align: center;">Основна</p> <p>1. Железна А. М. Основи взаємозамінності, стандартизації та технічних вимірювань: Навчальний посібник. [Текст] / А. М. Железна, В. А. Кирилович. – К.: Кондор, 2004. – 796 с.</p> <p>2. Базієвський С. Д. Взаємозамінність, стандартизація і технічні вимірювання. Підручник. [Текст] / С. Д. Базієвський, В. Ф. Дмитришин. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – 504 с.</p> <p>3. Корсун В. І. Метрологія, стандартизація, сертифікація, акредитація [Текст]: навч. посібник / В. І. Корсун, В. Т. Белан, Н. В. Глухова. – Д.: Національний гірничий університет, 2011. – 147 с.</p> <p>4. Основи стандартизації, допуски, посадки і технічні вимірювання: Підручник. [Текст] / за ред. А. А. Дуднікова – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 352 с.</p> <p>5. Поліщук Є. С., Метрологія та вимірювальна техніка: Підручник. [Текст] / Є. С. Поліщук, М. М. Дорожовець, В. О. Яцук, В. М. Ванько, Т.</p>

Г. Бойко; За ред. проф. Є.С. Поліщука. – Львів: Видавництво “Бескид Біт”, 2003. – 544 с.

6. Нестерчук Д.М. Основи метрології та засоби вимірювань: навчальний посібник [Текст] /Д.М. Нестерчук, С.О. Квітка, С.В. Галько. – Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2017. – 256 с.

7. Васілевський, О.М. Актуальні проблеми метрологічного забезпечення. Навчальний посібник [Текст]. О.М. Васілевський, В.О. Поджаренко – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2010. – 214 с.

8. Постанова № 62 від 30 січня 2013 р. «Про затвердження Технічного регламенту безпеки машин» / Кабінет Міністрів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62-2013-%D0%BF>.

9. Взаємозаміна. Стандартизація та технічні вимірювання. «Аналіз спряжень елементів вузла механізму та розрахунок на точність збірки». Методичні вказівки до виконання розрахункової роботи. [Текст] / за ред. О. П. Посмітюхи. – Д.: ДІТ, 2007. – 19 с.

10. Взаємозаміна. Стандартизація та технічні вимірювання: Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт. Ч. 1. [Текст] / за ред. О. П. Посмітюхи. – Д.: ДІТ, 2007. – 44 с.

11. Взаємозаміна. Стандартизація та технічні вимірювання: Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт. Ч. 2. [Текст] / за ред. О. П. Посмітюхи. – Д.: ДІТ, 2007. – 38.

Додаткова

12. Технічний регламент. «щодо суттєвих вимог до засобів вимірювальної техніки». Загальна частина. Постанова Кабінету Міністрів України, від 8 квітня 2009 р. № 332 Київ: 2009. – 50 с.

13. Величко О. М. Оцінювання відповідності засобів вимірювальної Підручник. [Текст] / О. М. Величко, Л. В. Коломієць, Т. Б. Гордієнко. – Одеса: «Апрель», 2016. - 266 с.

14. Основи стандартизації, метрології та управління якістю: Навчальний посібник. [Текст] / Н. О. Машта, О. П. Бенчук, Г. П. Бенчук та ін. під. ред. Н. О. Машта. – Рівне: О. Зень, 2015. – 388 с.

15. Метрологія [Текст]: методичні вказівки до виконання практичних робіт для студентів приладобудівного факультету спеціальності 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології / Уклад.: М. В. Філіппова, О. В. Волошко, С. С. Заєць – К.: КПІ імені Ігоря Сікорського, 2017. – 85 с.

Інформаційні ресурси

16. Посмітюха О.П. Дистанційний курс. Взаємозаміна, стандартизація та технічні вимірювання. Режим доступу: <https://lider.diit.edu.ua/course/view.php?id=1304>

17. Бібліотека університету та її депозитарій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.diit.edu.ua/uk/catalog?category=books-and-other>

18. Методологія науки – Файр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.

19. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

20. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>.

21. Науково-технічна бібліотека УДУНТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.diit.edu.ua>.

22. Державне підприємство (ДП) "Укрметртестстандарт", [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrcsm.kiev.ua/index.php/en/metrology-115-ua>